

نام و نام خانوادگی: .....

مقطع و (شسته): **نهم**

نام پدز: .....

شماره داوطلب: .....

تعداد صفحه سؤال: ۲ صفحه

جمهوری اسلامی ایران

اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران

اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۶ تهران

دبیرستان غیردولتی پسرانه سرای دانش واحد حافظ

آزمون پایان ترم نوبت اول سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲

نام درس: **ادبیات فارسی**

نام دبیر: آقای نوروزی

تاریخ امتحان: ۴ / ۱۰ / ۱۴۰۲

ساعت امتحان: ۱۰ صبح / عصر

مدت امتحان: ۸۰ دقیقه

ردیف	سؤالات	نمره به عدد:		محل مهر و امضا: مدیر
		نمره به حروف:	نمره تجدید نظر به عدد:	
ردیف	سؤالات	نام دبیر:	تاریخ و امضاء:	
۱	عبارات و ابیات زیر را به فارسی امروزی بنویسید. الف) ندانی که ایران، نشست من است / جهان سر به سر، زیر دست من است ب) گرچه منزل، بس خطرناک است و مقصد، بس بعید / هیچ راهی نیست، کان را نیست پایان، غم مخور ج) داعیه‌ای در باطن من پدید آمد که به هیچ وجه در آن حالت که اندر بودم، راضی نتوانستم بود. د) و در محاوراتی که به حضور او میان دو کس رود، خوض ننماید و اگر از او پوشیده دارند، استراق سمع نکند و تا او را با خود در آن مشارکت ندهند، مداخلت نکند. ه) ز آزادگان، بردباری و سعی / بیاموز، آموختن، عار نیست	۵		
۲	معادل امروزی کلماتی که زیر آنها خط کشیده شده است را بنویسید. الف) به بینندگان، آفریننده را / نبینی، مرنجان دو بیننده را ب) عقل حیران شود از خوشه زرین عنب / فهم، عاجز شود از حقه یاقوت انار ج) آنچه بر روی زمین است، از انواع نباتات و آنچه در بر و بحر است د) خسرو گفت: ای پیر، در موسم کهن سالی و فرتوتی، کار آیام جوانی، پیشه کرده ای. ه) تنهایی، یکی از سنگین ترین مصائب است. و) هان مشو نومید! چون واقف نه ای از سر غیب / باشد اندر پرده، بازی های پنهان، غم مخور	۱/۵		
۳	در عبارت زیر تفاوت میان «گوهر اصل» و «گوهر تن» را بیان کنید. همچنین نویسنده چه مفهومی را سعی دارد بیان کند. جهد کن که اگر چه اصیل و گوهری باشی گوهرتن نیز داری که گوهرتن از گوهر اصل بهتر بود؛	۰/۲۵		
۴	کدام یک از آثار زیر جزو آثار نیما یوشیج است؟ آنها را مشخص کنید. الف) از آسمان سبز (ب) بی بال پریدن (ج) افسانه (د) به قول پرستو ه) قصه رنگ پریده (ه) ای شب (و) شعر های بی تابی	۰/۲۵		
۵	چهار مقاله اثر کیست و در چه موضوعاتی نوشته شده است.	۱		
۶	نام پدید آورنده «مرزبان نامه» را ذکر کنید.	۰/۲۵		
۷	در گروه‌های اسمی مشخص شده، هسته، وابسته و نوع آنها را بنویسید. الف) فرزندان در پرتو گرم و گوارای مادر، جان می گیرند. ب) در همین دوران دفاع مقدس، ایرانیان همه برای وطن، تن را سپر کرده اند.	۱/۵		
۸	واژگانی را که نشانه جمع دارند، مشخص کنید و مفرد هر یک را بنویسید. الف) کنعان (ب) احزان (ج) پیروان (د) پایان (ه) آزادگان	۰/۵		
	صفحه ۱ از ۲			

۱/۵	<p>فعل های مضارع را مشخص کنید و نوع آنها را بنویسید.</p> <p>«اینک دارم برای شما می نویسم، شاید بخوانید و به کار بندید؛ هرگاه ذهنتان را از کژاندیشی بپیرایید، دلتان را از احساس ناروا بشویید و از بی رسمی ها بپرهیزید، خداوند با شما همراه می شود؛ پست و بلند آوای درونتان را می شنود و رفتار شما را به سامان می آورد.»</p>	۹
۱	<p>در بیت زیر کنایه‌ها را مشخص کنید و معنی آنها را بنویسید.</p> <p>مپیچ از ره راست، بر راه کج / چو در هست، حاجت به دیوار نیست</p>	۱۰
۱/۲۵	<p>با ذکر دلیل، گونه های پرسش زیر را مشخص کنید.</p> <p>الف) که تواند که دهد میوه الوان از چوب؟ * یا که داند که بر آرد گل صد برگ از خار؟</p> <p>ب) خار بر پشت زنی زین سان گام * عزت چیست؟ عزیزیت کدام؟</p> <p>هر شب که روی به جامه خواب * کن نیک تأمل اندر این باب</p> <p>ج) کان روز، به علم تو چه افزود؟ * وز کرده خود، چه برده‌ای سود؟</p>	۱۱
۱/۲۵	<p>نقش کلمات مشخص شده را بنویسید.</p> <p>الف) توانا بود هر که دانا بود / ز دانش، دل پیر، برنا بود</p> <p>ب) سعدی، راست روان گوی سعادت بردند / راستی کن که به منزل نرسد، کج رفتار</p> <p>د) رسم دوستی، شکستن آینه نیست درست آن است که خود را اصلاح کنیم. (نهاد و مسند را بیابید)</p>	۱۲
۳/۷۵	<p>آرایه ابیات جملات و ابیات زیر را بیابید، مخص کنید و بنویسید.</p> <p>الف) این همه نقش عجب، بر در و دیوار وجود / هر که فکرت نکند، نقش بود بر دیوار</p> <p>ب) دیگران زبان نقد او و پنجره هایی هستند که در برابر دیدگان پرسشگر وی گشوده اند.</p> <p>ج) چه بسیارند کسانی که لاف دوستی می‌زنند اما در حقیقت گرگ‌هایی در جامه گوسفندان هستند.</p> <p>د) دور گردون، گر دو روزی بر مراد ما نرفت / دائماً یکسان نباشد حال دوران، غم مخور</p>	۱۳
	صفحه ۲ از ۲	

جمع بارم : ۲۰ نمره

اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران
اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۶ تهران
دبیرستان غیر دولتی پسرانه سرای دانش واحدحافظ
کلید سؤالات پایان ترم نوبت اول سال تمصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲

ناهم درس: .....
ناهم دبیر: .....
تاریخ امتحان: ..... / ۱۴۰۲/۱۰
ساعت امتحان: ..... صبح/عصر
مدت امتحان: ..... دقیقه

ردیف	راهنمای تصحیح	محل مهر یا امضاء مدیر
۱-	الف) نمیدانی که ایران محل زندگی و وطن من است و تمام مردم جهان به طور کامل در اختیار و مطیع من هستند. ب) اگر چه راه ها (استراحتگاه ها) خطرناک و مقصد بسیار دور است، بدان در دنیا راهی نیست که پایانی نداشته باشد؛ پس غمگین نباش، همه راه ها روزی به پایان می رسد. ج) انگیزه ای در درون من ایجاد شد که اصلاً نمی توانستم به وضعیتی که در آن قرار داشتم، راضی باشم. د) و به گفتگوهایی که در حضور او بین دو نفر انجام می گیرد، دقت و فکر نکند و اگر آنها سخنان را از او مخفی می کنند، مخفیانه گوش نکند و تا وقتی که او را در گفتگوی خود شرکت ندادند، دخالت نکند. ه) از انسان های جوان مرد، شکیبایی و تلاش را یاد بگیر و بدان که آموختن از انسان های دیگر، ننگ نیست. ۲- الف) چشم ها (ب) عنب: انگور / حقه: ظرفی کوچک، که در آن جواهری نگه داری شود. (ج) خشکی (د) زمان - پیری (ه) مشکلات (و) آگاهی ۳- گوهر اول: استعاره از اصل و نسب خوب / گوهر دوم و سوم: استعاره از علم و فضیلت (شایستگی های فردی) شایستگی فردی بر ویژگی های ذاتی برتری دارند. ۴- افسانه / قصه رنگ پریده / ای شب ۵- نظامی عروضی / در باب دبیران، طبیبان، منجمان و شاعران ۶- مرزبان ابن رستم / سعد الدین وراوینی ۷- پرتو (هسته) گرم (وابسته پسین - صفت بیانی) / گوارا (هسته) مادر(وابسته پسین - مضاف الیه) دوران (هسته) دفاع (وابسته پسین - مضاف الیه) مقدس (وابسته پسین - صفت بیانی) ۸- پیروان (جمع پیرو) - آزادگان (آزاده) ۹- «اینک دارم برای شما می نویسم، شاید بخوانید و به کار بندید؛ هرگاه ذهنتان را از کژاندیشی بپیرایید، دلتان را از احساس ناروا بشوید و از بی رسمی ها بپرهیزید، خداوند با شما همراه می شود؛ پست و بلند آوای درونتان را می شنود و رفتار شما را به سامان می آورد.» « دارم می نویسم (مضارع مستمر) بخوانید (مضارع التزامی) بندید (مضارع التزامی)؛ بپیرایید (مضارع التزامی) دلتان را بشوید (مضارع التزامی) بپرهیزید (مضارع التزامی) می شود (مضارع اخباری) می شنود (مضارع اخباری) می آورد (مضارع اخباری)» ۱۰- از راه راست پیچیدن، کنایه از منحرف شدن. به راه کج رفتن، کنایه از راه نادرست و کار اشتباه انجام دادن. چو در هست حاجت به دیوار نیست نیز کنایه می باشد. ۱۱- پاسخ: مصراع اول: پرسش انکاری، مصراع دوم: پرسش انکاری شاعر تاکید بر سوال دارد یعنی به جز خدا چه کسی توانایی دارد تا از چوب خشک میوه های رنگارنگ خلق کند. در مصراع دوم هم شاعر بر نکته ای دیگر تاکید می کند و می گوید به جز خدا کسی توانایی خلق گل های رنگارنگ را از بین خارها ندارد. ۱۲- پاسخ: مصراع اول: پرسش معمولی، مصراع دوم: پرسش معمولی چون سوال ها برای پاسخ دادن پرسیده شده اند.	

۱۲- الف) متمم / سعدی (منادی) / ب) گوی سعادت (مفعول) / ج) رسم دوستی (نهاد) - شکستن آینه (مسند الیه)

۱۳- الف) در و دیوار وجود تشبیه است ، «وجود» به «در و دیوار» تشبیه شده است / بین کلمات «در» و «دیوار» مراعات نظیر است / نقش بر دیوار بودن کنایه از بی روح بودن است / بین کلمات «در» و «بر» جناس ناقص اختلافی است / واج آرایبی حرف «دال» / مصرع دوم تشبیه دارد هرکسی را فکر نکند را به نقش بر روی در و دیوار تشبیه کرده است.

ب) تشبیه: دیگران به پنجره تشبیه شده اند / زبان نقد بودن کنایه از بیان کننده بودن / دیدگان پرسشگر آرایه تشخیص دارد.

ج) لاف زدن ، کنایه از ادعای تو خالی کردن / گرگانی هستند : تشبیه / گرگان و میشان : تضاد / گرگانی در جامه ی میشان اند : کنایه ازظهار و باطنشان متضاد است

د) واج آرایبی حروف «د» و «ر» و تکرار واژه ی «دور» / جناس ناقص افزایشی (دور - دو) / جناس ناقص اختلافی (گر - بر) / می توان بین کلمات (گردون - گر دو) نیز جناس ناقص افزایشی در نظر گرفت (صرفاً جهت مطالعه) / بر مراد نرفتن (کنایه از باب میل نبودن) / تلمیح به آیه ان مع العسر يسرا

جمع بارم : ۲۰ نمره

نام و نام خانوادگی مصحح :

امضاء: